

„SYLWANA”

i jego rola w rozwoju polskiego leśnictwa i w historii kultury polskiej

Sylvan and its role in the development of Polish forestry
and in the history of Polish culture

Po 6-ciu latach najcięższej z wojen, jakie kiedykolwiek przeszły nad ziemią naszą, a po 8 latach przerwy, leśnictwo polskie z radością wita długo oczekiwany pierwszy numer „Sylwana”. Łączy się to z 65 rocznicą założenia jego we Lwowie, jako organu świeżo powstałego w 1882 r. Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego. 65 lat trwania czasopisma jest to okres bardzo poważny, w istocie jednak „Sylvan”, jako polski miesięcznik leśny, istnieje od 1820 r., kiedy założony został w Warszawie przez grono leśników z J. Brinckenem i H. F. Cieskim na czele. Miesięcznik ten, tzw. „Sylvan Warszawski” istniał tylko do 1853 r., przy czym ostatni rocznik XXIII wyszedł już z 4-letnią przerwą za lata 1849/53. Przy założeniu „Sylwana” we Lwowie w 1882 r. nie było co prawda mowy o tym, że jest to wznowienie tradycji, czy kontynuacja „Sylwana Warszawskiego”, nie pozwalały na to bowiem ówczesne warunki polityczne. Nie ulega jednak wątpliwości, że taka była intencja założycieli, z tak zasłużonym dla leśnictwa polskiego Henrykiem Strzeleckim na czele. Podobnie i obecnie, kiedy „Sylvan” wychodzi w Warszawie, jest on dalszym i bezprzecywnym ciągiem „Sylwana Lwowskiego”. Zresztą, opinia ogółu leśników polskich, używając określeń „Sylvan Lwowski” i „Sylvan Warszawski” rozumiała zawsze, że jest to to samo czasopismo, wydawane po długiej przerwie, w innym miejscu i w innych warunkach.

W ten sposób obecny pierwszy numer „Sylwana” zaczyna 128-my rok istnienia, najeźnego trudnościami, okresami większego, czy mniejszego rozkwitu, ale istnienia tak płodnego i zasłużonego nie tylko dla rozwoju gospodarstwa leśnego naszego kraju, ale wogóle dla kultury polskiej. Na całość bowiem kultury danego kraju składają się poszczególne wysiłki wszystkich dziedzin życia narodowego, a przede wszystkim te, które idą w kierunku rozwoju wiedzy. Trudno byłoby wymienić czasopisma techniczno-zawodowe o dłuższym okresie trwania. Np. tak zasłużone dla niemieckiego leśnictwa czasopismo „Allgemeine Forst — u. Jagd — Zeitung” założone zostało dopiero w 1824 r.

Historia „Sylwana” od czasu jego powstania 1820—1939 r. czeka jeszcze na godnego historyka. Częściowe materiały w zakresie „Sylwana” dają referaty Jana Miklaszewskiego pod tytułem „Ogólny rzut oka na rozwój leśnictwa w Królestwie Polskim w XIX wieku”, oraz referat Ignacego Szczerbowskiego „Pogląd na rozwój polskiego leśnictwa w XIX wieku w Galicji”. Obydwa te referaty wygłoszone zostały na ogólnym zjeździe leśników polskich, który się odbył w Krakowie w dniach 18—22 VIII 1907 r. z racji 25-lecia Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego, tego towarzystwa, które następnie przemianowane na Małopolskie Towarzystwo Leśne, stało się ostatecznie Polskim Towarzystwem Leśnym¹⁾. Zjazd ten,

Por. Igracy Szczerbowski „Pamiętnik 25-letniej działalności Galicyjskiego Tow. Leśnego 1882—1907”. Lwów 1907.

który się odbył pod przewodnictwem Józefa Rivolego, był nie tylko świętem polskiego leśnictwa, ale pewnego rodzaju aktem politycznym, w zjeździe bowiem wzięli udział leśnicy polscy ze wszystkich trzech zaborów, a nawet z krajów ościennych. Toteż trzeba zaznaczyć, że podobnie, jak Galicyjskie Towarzystwo Leśne było faktycznie towarzystwem leśnym ogólnopolskim, tak i „Sylwan“ był zawsze i będzie niewątpliwie ogólnopolskim organem leśnictwa.

Nie wątpimy, że „Sylwan“ będzie wszędzie, nie tylko w bibliotekach pracowni naukowych, ale także w bibliotekach dyrekcji lasów, nadleśnictw itd. Szczególnie obecnie, kiedy posiadamy własne Ministerstwo Leśnictwa, na którego poparcie niewątpliwie zawsze liczyć możemy. Dla przykładu przytoczyć można, że Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu w b. Królestwie Polskim, do której należały lasy i sprawy gospodarstwa leśnego, już 120 lat temu rozporządzeniem z dn. 25. XI. 1826 r. (powtórzonym 26. VI 1829 r. i wreszcie 6. II. 1834 r.) zobowiązała wszystkie urzędy i urzędników leśnych do strażnika włącznie do prenumerowania „Sylwana“.

Trudno byłoby wymienić wszystkich leśników polskich, którzy na przestrzeni tych 127 lat pracami swymi brali udział w rozwoju „Sylwana“, bądź Warszawskiego, bądź Lwowskiego. Można by raczej powiedzieć, że brali wszyscy wybitniejsi, a imię ich legion. Toteż zasługi „Sylwana“ w rozwoju leśnictwa polskiego, oswobodzaniu go od przemożnych z początku wpływów obcych i położeniu podwalin pod własne polskie leśnictwo, są nieocenione. Miał on w swojej historii przerwy, przechodził okresy większego lub mniejszego rozwoju, ale roczniki jego są skarbnicą materiałów do historii leśnictwa w Polsce, rozwoju polskiego mianownictwa leśnego, itp. Dla przykładu można przytoczyć prace Emila Hołowiewicza „Studia historyczne z życia lasu“, „Obrazy fizjograficzne Galicji“, lub „Echa historyczne z puszczy i bagnisk starej słowiańszczyzny“. Jakież bogactwo materiałów, uwag i refleksyj.

Toteż „Sylwan“ rozwija się powoli, ale stale. Nie można nie podkreślić z wdzięcznością, że do szczególnie wysokiego stopnia rozwoju doszedł „Sylwan“ w ostatnich latach przed wojną pod redakcją tak bliskiego nam wszystkim i powszechnie cenionego prof. Szymona Wierdaka.

Wierzmy wszyscy, że „Sylwan“ nie tylko był, ale i będzie wyrazem najważniejszej opinii leśnictwa polskiego.

S u m m a r y.

Sylvan and its role in the development of Polish forestry and in the history of Polish culture

The author gives in his essay short history of the origin, development and role for the progress of Polish Forestry of the monthly journal „Sylwan“, edited at present by the Polish Scientific Forestry Association.

Founded 127 years ago, namely in 1820, it existed till 1858 in Warsaw, at that time the capital of the „Kingdom of Poland“, under Russian occupation. In the 1882 it has been renewed in Lwów, at that time the capital of „Galicja“, t. m. the part of Poland, being — under Austrian occupation. At present it begins its 128-th year of existence in Warsaw, capital of Poland in new post-war limits, as official organ of Polish Scientific Association.

Its existence was full of difficulties, but mostly procreative for Polish Forestry.